

פרוטוקול ישיבה 2/2023 ועדת איכות סביבה
פרוטוקול ישיבת הועדה להגנת הסביבה מיום 24.5.23
נוכחים: יו"ר הועדה - נרי אראלי, חברה עופרה שוורץ, קורין תויתו, עובדי המועצה אבי כהן כרמית כהן, עבדי נופר מזכירת הועדה. נציגות יח"ס איילה אברהמי גובר, אורלי מילר, דנה רוזד, רות קיגסולד, ד"ר עודד קינן, אופיר כץ   חסרים: מי"ה- מיטל לאון, טובי שור, ערן היימס

תוכן הישיבה

בישיבה דנו בנושאים הבאים:

1. אופיר כץ - בעיית שדה בריר בהיבט של מציאות חלקיקים נשימתיים המכילים אורניום רדיו אקטיבי באבק המכרה.
2. היוזמה החדשה של השרה להגנת הסביבה להצלת ים המלח – תרומה אפשרית של הועדה.
3. עודד קינן – הסכם הפשרה בעניין אסון אשלים- ייעוד הכספים שיועברו לתועלת הציבור.
4. אבי כהן – דיווח על בעיית הזבובים והיתושים בכיכר.

דיון:

1. בעיית שדה בריר בהיבט של מציאות חלקיקים נשימתיים המכילים אורניום רדיו אקטיבי באבק המכרה-

נרי: הנושא הראשון על סדר היום הוא איזושהי אי הבנה שישנה ברמה המקצועית, לגבי נקודה מסוימת בתוך ההתנגדות הכוללת לרעיון הכרייה בשדה בריר, והנקודה היא מציאותם או אי מציאותם של חלקיקים נשימתיים מכילים אורניום באבק שעלול לעלות מהמכרה, או לא רק מהמכרה, אלא גם במהלך הנסיעה של המשאיות מאזור שדה בריר, למפעל ברותם שזה בתחום המועצה האזורית תמר. בעבר, ואני, זה במסגרת הפתיחה רק אני אגיד את זה, פנייה שלי לנר ונגר בעניין הזה, נענתה בי: מה, לא כל כך מעניין אותנו שדה בריר, מכיוון שזה בשטח של מועצה אחרת ואנחנו לא מתערבים במה שקורה במועצות אחרות. ואמרתי לו: אוקיי, אבל אני ממשיך מה שאמרתי קודם, שהדרכים משדה בריר למישור רותם עוברים בעיקרם בתחומי המועצה האזורית תמר, אז הוא אמר: נשפוך מי מלח על הדרכים.

אילה גובר: נתחיל מהסטטוס הימצאות של חלקיקים נשימתיים המכילים אורניום. דנה מרכזת את הנושא ביחידה.

דנה רוזד: הדיון הזה צריך להתנהל יחד עם המשרד להגנת הסביבה, יחד עם הממונה על הקרינה, הנושא נדרש להבחן במסגרת התסקיר ולאחר מכן תינתן חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה ובכלל זה הממונה על הקרינה במשרד להגנת הסביבה.

לא מכירה שיש איזה שהם תקנים לחומרים רדיואקטיביים באבק, או איזושהי מדיניות של המשרד שקשורה לנושא הזה. מאמרים בנושא הועברו למשרד להג"ס על ידי העמותה "רוצים לחיות ללא מכרות".

צריך לוודא שהסעיפים בהנחיות לתסקיר הם לא כלליים מדי ואולי קצת לבקש לחדד את הנושא הזה יותר. אני לא יודעת אם במסגרת תסקיר השפעה על הסביבה, יבוצע ניתוח מחקרי, מדעי, אקדמי, שיכלול את המאמרים שהועברו למשרד, יכול להיות שזה צריך להיות באיזושהי מסגרת מקבילה. אני לא יודעת, זו שאלה למשרד להגנת הסביבה. המשרד להגנת הסביבה הוא הגורם שמתכלל את ההנחיות לתסקיר ולא בטוח שיבוצע תיאום מולנו.

אורלי מילר: אם יש קשר, כמו שנרי אמר קודם בין גודל החלקיקים ואופן ההתפזרות שלהם, לבין הנושא של הקרינה, אז אולי ניתן לנתח את ההשפעה ע"י מודלים המשמשים לפיזור חלקיקים.

דנה רוזד: הניתוח הזה צריך לכלול גם ניתוח מינרולוגי גודל הגרגר, כמו שאורלי ציינה, כדי לראות נוכחות של חומרים רדיואקטיביים כאלה ואחרים, כדי להשלים את הניתוח. זהו מהלך שצריך להיות מובל ע"י המשרד או על ידינו אם יש לנו אמצעים אחרים.

אם יהיה תקציב לבחינת הנושא, אפשר להביא אנשי המקצוע שיעשו את זה.

אילה גובר: דנה, אני חושבת שהאנשים לא מכירים אולי את הוורסיה הראשונה של התסקיר.

דנה רודד: מבהירה כי אני מתעלמת לחלוטין מהתסקיר הישן, מבחינתי הוא לא קיים. ואכן, גם במוסדות התכנון הוחלט לצאת לדרך עם תסקיר חדש שעברו כרגע עומדת טיוטת הנחיות לתסקיר, שטרם אושרו במוסדות התכנון. יש שם נושאים שמתייחסים לקרינה. האם הם מתייחסים באופן האקדמי אני לא יודעת להגיד, זה חיבור שצריך לבחון אותו, צריך לראות איך עושים את החיבור הזה בין המידע האקדמי שהועבר למשרד, לבין השאלות שעולות בתסקיר. אולי זה משהו שצריך לחדד אותו. יכול להיות שהתסקיר נותן מענה, הנחיות התסקיר הוכנו כבר לפני שנתיים או שלוש שנים אפילו.

היה שלב שבו מנהל התכנון, המועצה הארצית קידמה את תוכנית שדה בריר. הוקמה ועדת עורכים, שזה צוות תכנון שאמור להוביל את התוכנית. במסגרת הזאת, הוכנו גם הנחיות לתסקיר, אבל הצוות ככל שאני יודעת, לא המשיך את העבודה שלו, מטעמים כאלה ואחרים. הנחיות הסתיימו אבל טרם הועברו לאישור מוסדות התכנון כהנחיות רשמיות, וזה מה שאני יודעת כרגע, אין טיוטה של תסקיר, לפחות לא משהו שראיתי.

נרי- אז אומרת דנה, שלגבי חלקיקים מייננים, ובהשפעות קרינתיות שיש לאבק שנפלט ממכרה שדה בריר, על זה צריך להיות דיון עם הממונה על הקרינה. אני בשיחה עם אופיר הבנתי שהוא הממונה על הקרינה המייננת.

אופיר כץ: יש לי תעודת ממונה בטיחות רנטגן.

דנה- המדובר הוא על מי שאחראי על הנושא של הקרינה המייננת, באגף קרינה של המשרד להגנת הסביבה.

נרי- אוקיי. אז את הפלח הזה מתוך הנושא, אנחנו נעשה קודם כל בבירור עם אבי ועם עובדות היחידה הסביבתית ונזמן אותו אלינו, או שניסע אליו.

דנה רודד: חשוב להגיד שההנחיות הסביבתיות האחרונות של התסקיר הוכנו בתיאום עם משרד הבריאות. היות והם לא אושרו במוסדות הסטטוטוריים, אני לא יודעת להגיד לכם אם היה להם הערות או תוספות כלשהן, אבל הוחלט להכליל בתוך ההנחיות לתסקיר גם את הנושא הבריאותי. האם זה תסקיר בריאותי אידיאלי שהיינו מצפים לו? תסקיר מסוג זה לא קיים כיום בהליכים תכנוניים של מדינת ישראל. אני לא יודעת אם זה נכתב אחד לאחד, אבל כן נלקחו נושאים בריאותיים, לפחות ממה שאני יודעת, כי בוצעו תיאומים מול משרד בריאות על התסקיר.

אני חושבת שבאמת, הדבר הכי חשוב זה לשבת עם הממונה על הקרינה ולראות בעצם, איך אנחנו מקבלים את הבחינה הטובה ביותר.

נרי-אבל אני עדיין חוזר לשאלה וזה כן יש תשובה אולי חלקית במסמכים שהעבירו אליכם. האם יש חלקיקים נשימתיים, אולי לפי אלמוג, בטח כבר לא בתוקף היום, או בין 45 מיקרון ל-25 מיקרון, שאפשר להגיד באופן ודאי שהאבק שיעלה משדה בריר לכיוון הבדואים והתושבים בערד, ועשוי להכיל אורניום, הוא חומר מזיק בריאותית.

שרית עוקד: יש מסמכים כאלה, נרי, יש מסמכים של משרד הבריאות, זה קיים.

מה שכתוב זה שבסיס הנתונים הוא לא מספיק, הוא לא מספק, אבל לפי הבסיס הנתונים הגרוע שקיים, אנשים ימותו, זה מה שכתוב. בשחור על גבי לבן, אין פה שאלה האם זה מסוכן או לא, זה מסוכן. משרד הבריאות כבר קבע את זה, לא סתם משרד הבריאות מתנגד כבר 13 שנה שמשרד הבריאות חוזר ומתנגד וחוזר ומתנגד וגם כתב את זה. גם השרה יעל גרמן כתבה את זה, ליצמן חזר על זה פעמים רבות. משרד הבריאות מתנגד, אין פה שאלה בכלל. לא, אני לא מבינה מה השאלה כאן, כאילו זה לא קיים. אסור להקים את המכרה.

עכשיו לגבי התסקיר הבריאותי, לצערי הרב, אנחנו ניסינו. לא הצלחנו לגרום לזה שיהיה בנפרד תסקיר בריאותי, לא הצלחנו ממניעים פוליטיים. זה הוחלט במועצה הארצית, הוחלט שלא יהיה תסקיר נפרד לתסקיר בריאותי, מבחינתם כמה שיותר להקטין את משרד הבריאות כן ייטב, זה המדיניות של המשרד להגנת הסביבה, אז זה המצב כרגע.

אבי כהן: אני רואה שבעצם התייחסות משרד הבריאות היא נכתבה ב-2014, שרת הבריאות והמנכ"ל עצמו, על בסיס אותו דו"ח של היועץ הבין-לאומי, נכון?

שרית עוקד: זה דו"ח אחד, יש אחר כך עוד דו"ח.

אבי כהן: שרת הבריאות קוראת לביצוע תסקיר השפעה על הסביבה שכולל בתוכו גם השפעות בריאותיות, חדש, רחב יותר, וזה מה שקראתי במכתב מ-2014.

שרית עוקד: יש התייחסויות. אין לי את זה מול העיניים.

אבי כהן: אבל המומחה הזה עשה את העבודה ב-2013?

אילה גובר: כן, אבל היו כמה ורסיות לתסקיר. הדיון בנושא נמשך כבר הרבה מאוד שנים. סאגה שלמה של כל פעם זה צעד קדימה, שניים אחורה מבחינת הנושא הסטטוטורי, מבחינת הנושא של הנחיות, בדיקה של תסקיר.

אבי כהן: אז, אבל בעצם אנחנו צריכים לעשות איזשהו סדר עבודתנו, איפה אנחנו נמצאים, מה נעשה עד היום, מה, איזה עמדה מחזיק כל משרד נכון להיום ולראות אם, שרית אמרה, האשימה כאן איזה שהם האשמות לגבי לעשות אימות נתונים ואולי גם לעמת משרדים מסוימים. תיקוף מחדש של חוות הדעת שלהם.

דנה רודד: אפשר לנסות לגרום למשרדי הממשלה להסתכל על המאמרים האלה, אם אנחנו נוכל לייצר באמצעות איזשהו קבלן חיצוני שנביא, מישהו שיישב ויקרא את המאמרים האלה, יוציא את האינפורמציה החשובה בהיבט הסביבתי והבריאותי, ולהגיש את זה. להעזר במכון מחקר שיקרא את כל המאמרים שנאספו, ויוציא את המסקנות העיקריות, יגיש אותם גם למשרד הבריאות וגם למשרד להגנת הסביבה. מתוכו צריך לגזור את השאלות הנכונות לתסקיר שיהיה.

אופיר כץ: מעשית, מה שאני מבין מזה, מהמסמך של משרד הבריאות, לפני עשר שנים, שיש בו הערכה של תחלואה עודפת שהיא בפני עצמה הערכת חסר, כי היא לא מתייחסת בכלל לנושא של הרדיואקטיביות. עכשיו רדיואקטיביות זה דבר מאוד מאוד מהותי בסוג מכרה שכזה, ולכן זה חיוני שהוא יהיה חלק מתסקיר השפעה על הסביבה. עכשיו יש פה שאלות כן, סטטוטוריות של מי בדיוק אחראי לזה. יכול להיות שנכון שיהיה פרק בריאות של משרד הבריאות שמסתמך על הנתונים שיש למשרד להגנת הסביבה, או ממקור חיצוני.

נרי אראלי: סיכום- מבחינה בריאותית, העניין הרדיואקטיביות או חלקיקים רדיואקטיביים, לא מוצה... אז אנחנו צריכים להערכת, או הצעתי, להכין רשימה של שאלות, שמתבססות על מסמך של משרד הבריאות והמאמרים שקיבלנו לידינו או שהעברתי אותם ליחידה הסביבתית. והשאלה שלי היא פרקטית, זה מעבר לתחום ההבנה של הנוכחים בחדר זה וצריך לקחת מישהו, חוקר שהוא מומחה לעניין הזה. באגף התפעול יש מי שיממן את זה?

אבי כהן: אנחנו ניפגש יחד עם כמובן נצטרך את הסיוע של אילה ודנה ואורלי, להגדיר מה המטרות, מה הכלים שיכולים לעמוד ברשותנו, אולי בדרך מכוון המחקר, דרך תקצוב, אבל אנחנו צריכים להגדיר את התוצרים, מה אנחנו רוצים כדי לדעת למי לכונן את זה.

אני רוצה להגיד שהרעיון שלך הוא רעיון ממש טוב שנשמע בעיני לאכיפה או איכשהו להתיישר עם כל עופרה שוורץ: הביורוקרטיה שהולכת מסביב. אם שמעתי נכון, זאת אומרת, משרד הבריאות הולך וחוזר כל הזמן ואומר בשלילה שזה לא צריך לקרות וזה לא יהיה והוא לא נותן את האישורים לכך, ואני חושבת שהרעיון שלך הוא רעיון מצוין, לחבור למשרד הבריאות ולהתחיל לעבוד על זה, שיהיה לנו תמיד שתהיה איזושהי אוזן קשבת ושנאנחנו לא נרגיש שאנחנו עובדים ממש על ריק.

שרית עוקד: ובשנים האחרונות, העירייה למעשה הגישה מספר בג"צים, מי שמוביל את זה הוא ראש העיר, מספר בג"צים כנגד הקמת המכרה. זאת אומרת שיש לנו כאן התנגדות נחרצת של עיריית ערד ואם המועצה האזורית תמר תצטרף אלינו כמו שעשתה המועצה של כסיפה, אני חושבת שזה רק יחזק את המאבק.

2. היוזמה החדשה של השרה להגנת הסביבה להצלת ים המלח – תרומה אפשרית של הוועדה.

נרי: חלקנו השתתפנו באירוע מאוד חגיגי, אני לא רוצה לחוות עליו דעה אבל בהחלט נפתחת יוזמה בנושא מצבו של ים המלח, והייתי מבקש מעודד לנסות להתוות, מתוך הדברים שמתקיימים, מה הדברים המעשיים שניתנים לעשות ואינם קשורים להעלאת מודעות למצבו של ים המלח. דברים שבהם הוועדה להגנת הסביבה בעזרת התושבים יכולה להיות לה תרומה מעשית.

עודד קינן: לדעתי יש פה, בראש ובראשונה, דבר שהוא מאוד מאוד מכריע לעומת הרבה דברים שאפשר לעשות שם לא רק להעלאת מודעות, אבל הדבר הראשון ואני חושב שכל מי שיושב פה יודע אותו, זה שהמועצה האזורית תמר תהיה חלק מהוועדה שקובעת את ההגדרות של זיכיון 2030, זה הדבר הכי חשוב, ניר מודע לזה, מורן מודעת לזה, הם יצאו לכנסת על זה, השתתפו בוועדות. היום מי שעומד ב... מי שמתווה את הדרך של הזיכיון זה קבוצה של פקידי אוצר ברובם, לא יודע אם יש נציגים מלבד משרד האוצר או מי בדיוק הנציגים, ואם המועצה... המועצה האזורית אין לה כוחות, אין לה כוח סטטוטורי כאילו אין לה כוח אמיתי בכל הנושא הזה ואנחנו בעצם חיים במקום שרוב שטחו נמצא בתוך המועצה, בתוך שטחי הזיכיון ואין למועצה האזורית תמר שום 'סיי', אני חושב שאנחנו כוועדה, כל אחד מאיתנו כפרט, כל אחד לארגון שבו הוא שייך, המועצה כמועצה כמובן חייבים לעשות את מרב המאמצים, זה האימפקט הגדול שלנו. בנוסף לזה יש עוד דברים, כמו באמת, טוב, נדבר על זה גם שוב בהקשר של התביעה הייצוגית אבל אני חושב שהנושא הזה של, בעיקר לובינג, הקצאת כספים וזה לשיקומים ודברים כאלה, אבל אלה כבר נושאים שהם יותר קטנים וחבל לגעת בהם כרגע, כי פה הנושא הראשי הוא אקוטי.

אבי כהן: איסוף מידע וכן פה גם סיסמאות כרגע. אנחנו צריכים לחפש את החלון כמו שעודד אמר, איפה אנחנו נכנסים, לזהות בזמן אמת את החלונות האלה, כי זה לא תהיה דלת, זה יהיה חלון כנראה, ולהיכנס פנימה. לא ברור לי עדיין מה הכלים, לא ברור לי הוועדות, מה הגופים שהיא תעשה בהם שימוש, איך, מה יהיה הסטטוס, מה תהיה הסמכות של אותו גוף, עוד לא ברור לי, לדעתי אנחנו עוד לא שם.

נרי: הרגל הראשונה שהצלחנו להכניס זה שאנחנו בוועדת העורכים. אבל זה כמו ש... אני ממשיך את מה שעודד אמר, השאלה אם זה מספיק. האם לא תפקידה של המועצה כבר עכשיו, להכין בעצמה תביעה, כתב תביעה לבג"ץ, שבכתב התביעה, להתחיל לאסוף, הרי עשינו הרי, המועצה הזאת היא כבר מדופלמת בהכנת דפים ל... שעשו, רצו לפגוע בוועדת הגבולות, רצתה לקרוע מאיתנו נתחים וכל מיני, בעבר, אז ידענו לפנות לחנן מלצר ולהכין כתב פנייה במגירה, לא צריך ללכת בשביל זה ממש לבג"ץ, אבל להכין כתב שיכיל את כל הטענות של המועצה, מבלי קשר לזיכיון ולזה, אלא מהם הנזקים הסביבתיים ומה אנחנו דורשים, מה האופן שבו אנו דורשים להגביל את פעילות מפעלי ים המלח, בגלל דאגה לתושבים ולהתיישבות בחוף ים המלח, בלי קשר לזיכיון. האם זה מספיק ברור מה שאני אומר? או שממשיכים...

אבי כהן: אמרתי, צריך להפוך את זה לצעדים אופרטיביים, הכוונה ממש להניע כזה מהלך, בסופו של דבר, יש עוד פורומים במועצה, אם זה כמובן אתה, ניר ויש מליאה שצריך להפוך את זה להחלטות אופרטיביות.

אילה גובר: נרי, אין ספק בכלל שהמועצה צריכה להיות חלק מרכזי מהותי מתוך הדיון על הנושא של הזיכיון וכל מה שמתרחש פה. אני יכולה לומר לך, שהאמירה שלנו לגבי הנושא הזה היא שהמועצה היא הריבון בשטח ולמועצה יש את הידע והניסיון, עם כל דבר, גם בפני עצמו וגם עם סך הכל התכלול של כל הדברים ביחד, לכן המועצה צריכה להיות, חלק מהותי, מרכזי בדיונים על הנושא של הזיכיון. אני לא יכולה לומר לך שהדבר הזה מתקבל על ידי כל הגורמים למעלה כמשהו שהוא ברור מאליו, ממש לא, אבל אני יודעת שהמועצה כל הזמן נאבקת כדי להיות שם. אנחנו עושות את החלק שלנו כדי לייצג דברים במסגרות השונות אשר דנות בנושא, אבל זה לא פשוט בכלל, וצריך לראות אם יש דרכים נוספות. אני מתחברת למה שאמר אבי, אני בטוחה שלמועצה כאן יש לה עוד דברים נוספים מבחינת האופן בו היא רוצה להציג ולעשות את החיבורים לנושא הזיכיון, צריך להבין איך ההנהלה פה רוצה להמשיך ולפעול בהתאם. ניר, הביא את השרה לכאן

ליצירת חיבורים בנושא. השרה מרגישה שהנושא הזה הוא שלה ובאחריותה לא ראיתי את זה אצל שרים אחרים, החיבורים הללו מקדמים את הנושא הזה של ים המלח, וגם את ההבנה, שהמועצה, וגם המועצה השכנה, הם חלק מהותי מתוך העניין הזה של פנינו לאן. אורלי מילר: בהתייחס לדברים של נרי, כי אני לא הייתי קוראת לזה תביעה, הייתי קוראת לזה מסמך עמדה בדומה למה שהמועצה העבירה בתחילת התהליך הכולל את הנושאים החשובים לה. אני חושבת שדווקא מסמך כזה שמציב את הנקודות שכואבות למועצה עכשיו, יהיה מסמך פרקטי, מעשי.

3. עווד קינן – הסכם הפשרה בעניין אסון אשלים- ייעוד הכספים שיועברו לתועלת הציבור.

התביעה הייצוגית כללה בעצם שלושה תובעים; תשעה תובעים מהאזור, עוד כמה תובעים שהגישו תביעה אחרת שהם מדריכי טיולים, עוד תובע אחד שהוא מדריך טיולים, ורשות הטבע והגנים. תהליך הגישור התנהל בין התובעים לבין עצמם, ובין התובעים לבין כיל. במשך שש שנים מאז אסון נחל אשלים, במשך שש שנים התקיים תהליך של תביעה ולאחריו תהליך גישור. הביאו מומחים, שמעו, חשבו ועשו ובסוף הגישור הציע את פסק הדין שהוגש. היו התנגדויות של לובי 99 ומיקי רוזנטל בהקשר של חבות אישית, והשופטת לא קיבלה את ההתנגדויות וקיבלה את פסק הדין. היום, בשלב זה, פסק הדין עדיין פתוח לערעורים במשך 45 יום לפי החוק. במידה ולא יעורער, תספרו 45 יום משבוע שעבר ופסק הדין יהפוך לחלוט. ברגע שהוא יהפוך לחלוט, יהיה אפשר ליישם אותו והכסף, אותם 100 מיליון שקלים מכיל, יועברו לוועדה שנמצאת במשרד המשפטים ונקראת הוועדה לתובענות ייצוגיות. אני לא יודע לפרטים מי שיושב בוועדה, אלו כנראה פקידים של משרד המשפטים, אין שם שום איש מקצוע בתחום האקולוגי, הידרולוגי, ים המלח. מדובר במשפטנים שיושבים ומוציאים קולות קוראים או מיישמים את פסק הדין.

לאחר שהוועדה תשב יחולקו הספים באופן הבא, 65 מיליון שקלים מתוך 100 מיליון השקלים הולכים לרשות הטבע והגנים לשיקום הנחל. עד כה הושקעו 10 מיליון שקלים, רשות הטבע והגנים תקבל 65 מיליון נוספים. יכול להיות שאת חלקם היא תוציא לקבלני חוץ, זאת אומרת היא תביא משקמים נוספים, אבל בהחלטה של הגישור זהו הסכום שיועד לשיקום נחל אשלים.. 25 מיליון שקלים נוספים הם פיצוי לטובת הציבור. מתוכם 23,500 מיליון שקלים יועברו לוועדה לתובענות ייצוגיות, הוועדה תוציא קולות קוראים שחלקם צבועים לסביבת ים המלח, וחלקם הם לטובת כלל המדינה, אבל לדעתי חשוב מאוד שגם להם אנחנו ננסה לתת להם מענה. חשוב להבין שחלקם הם קולות קוראים שיוכלו להגיש רק מוסדות אקדמיים, היינו מו"פ מדבר וים המלח או אוניברסיטת בן גוריון או כל מכון מחקר או אוניברסיטה אחרים. עוד עשרה מיליון שיועברו לטובת ניטור ומחקר לתמוך בפעולת השיקום שמבצעת רט"ג, זאת אומרת שאלו כספי המיועדים ספציפית לנחל אשלים, רט"ג עושים פעילות שיקום וסביר להניח שגוף כמו המארג שהם אחראים על ניטור, הם אלה שיגישו את הקול קורא, אולי גם חוקרים ממו"פ מדבר. שישה מיליון ייועדו לטובת מטרת סביבתיות.

שניים וחצי מיליון מתוכם לשיקום רצועת חוף בצפון ים המלח, הכוונה היא לא צפון ים המלח אלא האגן הצפוני של ים המלח. אחד וחצי מיליון, תמיכה בפרויקטים סביבתיים ורווחה סביבתית של עמותות סביבתיות או חינוכיות שפועלות באזור, כמו, גם יכול להיות דרך מו"פ מדבר וים המלח, יכול להיות מערכת החינוך, יכול להיות עמותות כאלה ואחרות שפועלות במקום, שיגישו לקולות קוראים אבל זה מתמקד באזור ים המלח, ערבה צפונית, אולי הרי יהודה המזרחיים. לא יודע אם יש ממש מפה שמגדירה מהו האזור צריך לבדוק את העניין הזה. עוד לדוגמה 500 אלף שקלים לצורך הכשרת מצפור, או נקודת התכנסות למטיילים באזור או הצללה ופינוי ישיבה ושדרוג פארק אמציהו. זאת אומרת, יש פה חצי מיליון שקלים שמיועד נקודתית ממש לתושבי האזור, לטובת מצפור, לטובת דברים כאלה שזה, שוב, ייצא קול קורא ואנחנו ניתן עליו מענה.

עוד שבעה וחצי מיליון הם לטובת כלל שטחי מדינת ישראל, אבל עם העדפה לאזור. כולל מחקר מדעי-אקדמי סביב ים המלח. חינוך סביבתי, כללי, כמו שהיה בעברונה, הקמת קריה משפטית ראשונה מסוגה בישראל, שתעסוק או מרכז יודע למשפט סביבה ואקלים. מיליון וחצי שקלים שאני התעקשתי עליהם ולשמחתי לא ילכו לוועדה, אלא ילכו ישירות אלינו. אלינו זה אומר התובעים או קבוצה של נציגים שאנחנו נצטרך להחליט עליה, שהייעוד של הקרן הזאת, זה לתמיכה במאבקים סביבתיים. ופעילות סביבתית משמעותית באזור. הכסף יועבר לחשבון נאמנות, ו-וועדה של תושבי האזור תיקבע בצורה ברורה והם אלה שיחליטו. אני מאוד, הדעה האישית שלי, הכסף הזה צריך להביא אליו עוד קצת כספים ולייצר קרן בלתי מתכלה, זאת אומרת קרן שמהריביות שלה יהיה אפשר לתמוך במאבקים מדי שנה. אבי כהן: המיליון וחצי נועד לפרויקטים סביבתיים.

עווד קינן: המיליון וחצי נועדו לחשבון נאמנות שיועד עבור פרויקטים סביבתיים לתושבי עין תמר, נאות הכיכר וכו'.

המיליון וחצי האלה הם, תקבע אותם קרן שלא קשורה למועצה אזורית תמר, אולי יהיה בה נציג מועצה אזורית תמר.

חשוב להגיד פה משהו ואמרו אותו גם דנה ואילה ואורלי והוא שחייבים להביא את הכסף הזה לאזור, לבנות תוכנית פעולה יחד עם רשות ניקוז למטרות שיקום של אגני ניקוז וטיפול בזיהום מי אקוויפר ונחלים באזור ים המלח, ולוודא כי הכסף לא יועבר כלאחר יד לטובת רשות ניקוז קישון או נחל ציפורי, לשם הרבה פעמים הכספים האלה הולכים. דיברתי על זה עם איתי פרימן, אנחנו צריכים להיות עם היד על ההדק בעניין הזה, כדי לא לפספס את זה. יש זמן לערעור בבית משפט העליון. הכסף צריך לעבור דרך קולות קוראים.

איילה גובר: כדאי לקחת מישהו שיתכלל ויוביל את כל ההגשות וביצוע של הפרויקטים ואת התהליך. חשוב לשים לב שזמן הביצוע הינו מוגבל.

4. כרמית כהן – דיווח על בעיית הזבובים והיתושים בכיכר.

השנה בניגוד לשנה שעברה קיבלנו יותר תלונות על יתושים. כנראה העלייה היא בעקבות השיטפונות. מסוף מרץ בערך, היחידה הסביבתית נכנסה איתנו לעבודה סדורה ושוטפת. אחת לשבוע מגיעה לידור חיון מהיחידה הסביבתית, מנטרת יחד עם הפקח שלי חאלד את השטח. לאחרונה קיים שיתוף פעולה עם מטע הכיכר, אשר בשנה שעברה טיפל באמצעות קפסולות פורסטר אך בשל העלויות היקרות, השנה הוא הפסיק. אחרי פגישה איתם הוחלט שהוא עובר לשמן מינרלי ובאמת הוא מטפל, תוך כדי ניטור של חאלד ולידור, התוצאות מורגשות. באזור המועצה מאגר חימר ובמליחת זוהר, המצב לא טוב. פעלנו והעלינו בתחילת שבוע שתי טיסות ריסוס, יש

לגבי הפרויקט של הנאוויט, שאמורות לטפל בזחלי היתושים, בעבר זה בוצע, הנוויות פוזרו במקורות המים אך זה הופסק לכמה שנים, כבר שנה אנחנו תקועים עם הפרויקט הזה. יש לנו היתר מרט"ג אבל לפני שנה נעלמו עקבותיו של המו"פ בנושא והוא לא מטופל. אז אני אשמח לקבל עדכון וגם אם תעדכן אותנו פה בכמה מילים.

אופיר כץ: נאספו גם נאוויט כחולה וגם נאוויט ים המלח, הם גדלים בגרעין רבייה בערד. לפני כמה חודשים התחילה רבייה טובה של נאוויט כחולה, נאוויט ים המלח בשבועות האחרונים אנחנו רואים גם אותם בעלייה, אנחנו מחכים לראות שזה מצליח, אבל כרגע זה אופטימי שיהיה מספיק דגים להחזיר לשטח בשביל לחזק את האוכלוסיות, להמשיך להחזיק גרעין רבייה. יש לנו איזה תקלה בשטח לזוגמה, איזה שפך שמחסל את האוכלוסייה או חלקים מהאוכלוסייה של הנוויות, הנוויות גדלות

בבית של משפחת בלכר בגינה שלהם. להם יש להם את כל הידע, זה מאפשר בקרה וניטור טובים יותר, היה למשל ממש לפני כמה שבועות שפירית שהזחלים שלה אכלו את הדגים הצעירים, מזל שזה קרה אצלם בגינה והם ידעו מהר מאוד להבין מה הבעיה וכבר להוציא את השפיריות האלה החוצה, כי אם זה היה קורה פה וזה בדיוק היה קורה ביום שהם לא יכולים להגיע.

כרמית כהן: עוד דבר לעדכן, האגף והיחידה נפגשים עוד שבועיים עם בחור בשם טל שמשווק בלעדי בארץ, מערכת חכמה לניטור יתושים אנחנו הולכים לשמוע מה יש לו להציע, יכול להיות שנכניס את זה בהמשך.

בנוגע לזבובים- רכשנו 200 מלכודות חדשות וירקות, זה סוג אחר ממה שקיים בשטח, הגיעו 100 ופרסנו אותם בעין תמר הישנה והחדשה ונאות הכיכר, והתפעול שלהם באמת יותר טוב ואנחנו מרגישים יותר משיכה של זבובים. עוד 100 מלכודות חדשות צריכות להגיע, הובטח לי כבר אמצע מאי, סוף מאי, עכשיו זה מתכנס לסוף יוני, אנחנו לוחצים על הקבלן בנושא הזה. אני מקווה, אני משתפת באמת בכנות, שקשה לנטר את הנושא הזה, אין לי ייעוץ בעניין, גם ללידור מהיחידה הסביבתית, זה נושא חדש וחיבת לציין גם בפניכם שהיא עושה עבודת קודש מכלום ידע, לומדת וחיה את השטח יחד עם חאלד, אבל בנושא הזבובים, זה קשה לכולנו, אנחנו מנסים ואנחנו עוד לא שם.

קורין טויטו: אני דווקא כן רואה בהחלט אני כן רואה הקלה בעניין הזבובים. אני פחות נעקצת מיתושים אבל אני שומעת מהמון חברים שהמצב החמיר ביתושים אני רואה שנעשית עבודה ואני בתוך הוועדה הזאת ואנחנו מקושרים באמת, ומקבלים מענה מכרמית וחאלד, ואני רואה שהמלכודות מטופלות. זה אחרת לגמרי ממה שהיה קודם, ואני מרגישה הקלה. אז יש פה זבובים אבל זה לא המתקפות שהיו לפני מספר חודשים.

עופרה שוורץ: אני חושבת שהחודש הזה הוא יהיה יותר חודש של מבחן, היה פחות חם גם ויתושים יש, יתושים אנחנו מרגישים אותם. אני מקווה מאוד שתהיה הקלה כמו שיש באמת היום אבל שבחודשים שמאוד מאוד אקוטיים, בעיקר עכשיו שנפתחה הבריכה, שזה לא יהיה לנו למטרד כמו בשנים עברו, וזה ילך ויפחת.

אילה גובר: קודם כל אני שמחה לשמוע שיש הקלה בזבובים, כי אני רוצה להגיד לכם שבכל הדרום יש מפגעי זבובים משמעותיים

החלטות / משימות לביצוע
הפצת פרוטוקול
לו"ז לביצוע הערות ובאחריות מי החלטות / משימות לביצוע
מידי נופר הפצת פרוטוקול

